

Sygn. akt III AUa 793/16

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko SSA Anna Polak
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2018 r. w Szczecinie

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o rentę socjalną

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 2 sierpnia 2016 r. sygn. akt IV U 659/15

- zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej A. K. prawo do renty socjalnej, poczynając od 1 kwietnia 2015r. do dnia 31 stycznia 2019r.,
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. na rzecz ubezpieczonej A. K. kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej i tytułem zwrotu opłaty od apelacji.

SSA Anna Polak SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. akt III AUa 793/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 20 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił A. K. prawa do renty socjalnej.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona, domagając się jej zmiany i przyznania prawa do renty socjalnej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z 2 sierpnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowił następująco ustalony stan faktyczny i rozważania prawne.

A. K. w dniu (...) ukończyła 23 lata. W okresie od 1 grudnia 2011r. do 31 marca 2015r. ubezpieczona posiadała ustalone prawo do renty socjalnej.

Sąd Okręgowy w toku prowadzonego postępowania dopuścił dowód z opinii biegłych: neurologa, psychologa i diabetologa, w celu ustalenia, na podstawie wyników badania ubezpieczonej i jej dokumentacji medycznej, czy A. K. jest nadal całkowicie niezdolna do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole, jeżeli tak, to jaki jest przewidywany okres tej niezdolności. W przypadku ustalenia braku całkowitej niezdolności ubezpieczonej do pracy, istotne było wyjaśnienie na czym polega poprawa jej stanu zdrowia i jakie okoliczności na to wskazują.

W wydanej opinii biegli lekarze; neurolog i diabetolog-internista rozpoznali u ubezpieczonej: niedowład połowiczny prawostronny i afazję ruchową u osoby po usunięciu ropniaka mózgu półkuli lewej, cukrzycę typu 2, nadciśnienie tętnicze, otyłość (BMI= 32, 25 kg/m²).

Sąd Okręgowy na podstawie sporządzonych opinii biegłych ustalił, że badana nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Biegła neurolog nie zgodziła się z opinią Komisji Lekarskiej ZUS, albowiem nie uwzględniono głębokości niedowładu prawych kończyn, szczególnie prawej kończyny górnej oraz zaburzeń mowy utrudniających kontakt z otoczeniem. Natomiast zarówno cukrzyca jak i nadciśnienie tętnicze same w sobie nie powodują niezdolności do pracy - wymagają stałego leczenia, samokontroli, ale przebiegają bez powikłań, brak jest informacji o zmianach narządowych. W ocenie biegłego z zakresu psychologii sprawność intelektualna ubezpieczonej mieści się aktualnie w obszarze przeciętnej dla jej wieku (dolne granice przedziału). Tak samo zostało to zdiagnozowane w poprzednim badaniu psychologicznym (z dnia 17 listopada 2014r.), choć opis dysfunkcji i deficytów odbiegał zdecydowanie od ogólnej oceny funkcjonowania sfery intelektualnej ubezpieczonej. Badanie w kierunku psychologicznych wyznaczników zmian organicznych w CUN, wykazało ich występowanie u ubezpieczonej, ale ilość i jakość stwierdzonych deficytów lokuje się w obszarze granicznym między normą i patologią. Z psychologicznego punktu widzenia ubezpieczona nie jest, ani nie była w dniu sporządzenia pisma „Konsultacja psychologiczna” z dnia 17 listopada 2014r. niecałkowicie niezdolna do pracy.

Żadna ze stron nie zgłosiła zastrzeżeń do ustaleń zawartych w opinii biegłych. Ubezpieczona przesłała wynik badania tomograficznego z 1 lipca 2016r. oraz kartę medyczną z czynności ratunkowych w dniu 16 lipca 2016r.

(...) w W. orzeczeniem z dnia 10 czerwca 2014r. zaliczył A. K. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe stwierdzając, że ustalony stopień niepełnosprawności istnieje od 1 czerwca 2014r. W zakresie wskazań dotyczących zatrudnienia stwierdzono niezdolność do pracy.

Sąd Okręgowy ocenił, że odwołanie ubezpieczonej nie jest zasadne. Przytoczył treść przepisów art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 982 ze zm.). Wskazał, że z opinii biegłych: neurologa,

psychologa i diabetologa wynika, że ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy. W przekonaniu Sądu Okręgowego opinie biegłych w sposób przekonujący wyjaśniają zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych, zaś ich wnioski są kategorięczne.

Sąd I instancji wyjaśnił, że przesłana przez ubezpieczoną dokumentacja medyczna (wynik badania tomograficznego z 1 lipca 2016r. oraz karta medyczna z czynności ratunkowych w dniu 16 lipca 2016r.) nie ma wpływu na ustalony przez biegłych stopień niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy miał również na uwadze, że A. K. legitymuje się orzeczeniem zaliczającym ją do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. W tym orzeczeniu, w zakresie wskazań dotyczących zatrudnienia, stwierdzono niezdolność do pracy. Sąd orzekający, powołując się na treść art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, wskazał że nie ma podstaw do utożsamiania niepełnosprawności i niezdolności do pracy i negowania istniejących między nimi różnic. Różnice występują zarówno w płaszczyźnie definicyjnej, jak i w zakresie orzekania o niepełnosprawności i niezdolności do pracy. Tak więc, mimo podobieństwa definicji, stwierdzenie umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie jest równoznaczne z orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy jako przesłance prawa do renty socjalnej. W związku z powyższym, zdaniem Sądu Okręgowego, okoliczność posiadania orzeczenia o niepełnosprawności nie miała istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Z powyższym wyrokiem nie zgodziła się ubezpieczona, która w wywiedzionej apelacji wskazała, że wyrok Sądu Okręgowego wydany został w oparciu o orzeczenie przyznające ubezpieczonej umiarkowany stopień niepełnosprawności. Natomiast w dniu 21.06.2016 r. (...) wydał orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności na okres 3 lat, tj. do 30 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej okazała się zasadna i skutkowałą zmianą zaskarżonego orzeczenia.

Na wstępie wskazać należy, że postępowanie apelacyjne, jakkolwiek jest postępowaniem odwoławczym i kontrolnym, to jednakże zachowuje charakter postępowania rozpoznawczego. Oznacza to, że sąd odwoławczy posiada swobodę jurysdykcyjną i kompetencję do ponownej samodzielnej oceny materiału procesowego, ograniczoną jedynie granicami zaskarżenia. Merytoryczny charakter orzekania Sądu II instancji polega więc na tym, że ma on obowiązek poczynić własne ustalenia i ocenić je samodzielnie z punktu widzenia prawa materialnego, a więc dokonać subsumcji. Z tego też względu Sąd ten może, a jeżeli je dostrzeże - powinien, naprawić wszystkie stwierdzone w postępowaniu apelacyjnym naruszenia prawa materialnego popełnione przez Sąd I instancji i to niezależnie od tego, czy zostały one podniesione w apelacji, jeśli tylko mieszczą się w granicach zaskarżenia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2000 roku, III CKN 812/98, Lex nr 40504).

W tym kontekście wskazania wymaga, że po dokonaniu ponownej oceny materiału dowodowego i uzupełnieniu materiału dowodowego na etapie postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny nie podzielił ustaleń Sądu Okręgowego dotyczących odmowy uznania ubezpieczonej za osobę całkowicie niezdolną do pracy. Sąd I instancji poczynił bowiem ustalenia faktyczne na opinii biegłych sądowych, która zawierała szereg sprzeczności i omyłek pisarskich. Mimo istniejących sprzeczności i niemożliwości jednoznacznego ustalenia, czy ubezpieczona jest osobą całkowicie niezdolną do pracy Sąd I instancji zaniechał ich wyjaśnienia.

Sąd Odwoławczy w celu usunięcia rozbieżności wynikających z treści opinii co do stopnia niezdolności ubezpieczonej do pracy przeprowadził dowód z uzupełniającej opinii biegłych neurologa i kardiologa - diabetologa, przeprowadził dowód z dokumentu, tj. karty informacyjnej leczenia szpitalnego od 23 września 2015 r. do 6 października 2015 r. Sąd Apelacyjny dokonał dodatkowych ustaleń faktycznych, z których wynika, że ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy okresowo do stycznia 2019 r. Na podstawie opinii uzupełniającej biegłych, którzy zapoznali się również z kartą leczenia szpitalnego, Sąd Odwoławczy ustalił, że w opinii lekarskiej z dnia 18.01.2016r. doszło do pomyłki. Przyczyną całkowitej niezdolności do pracy u A. K. jest głęboki niedowład połowiczny prawostronny oraz zaburzenia mowy o

typie afazji. We wrześniu 2015 r. podczas napadu padaczkowego doszło do urazu głowy powikłanego krwiakiem podtwardówkowym, który został usunięty operacyjnie. Spowodowało to pogłębienie się niedowładu połowicznego prawostronnego oraz nasilenie zaburzeń mowy.

Sąd Apelacyjny przeprowadził na rozprawie również dowód z ustnej łącznej uzupełniającej opinii biegłych neurologa i kardiologa - diabetologa na okoliczność wyjaśnienia rozbieżności wynikających z treści opinii głównej i uzupełniającej, co do stopnia niezdolności ubezpieczonej do pracy oraz daty jej powstania. Biegła neurolog T. P. wyjaśniła, że ubezpieczona nadal po 31 marca 2015 r. jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Do urazu głowy, którego wynikiem był krwiak podtwardówkowy, doszło w trakcie napadu padaczkowego, które występują u ubezpieczonej od momentu przeprowadzonego zabiegu operacyjnego usunięcia ropniaka mózgu, co miało miejsce przed ukończeniem przez A. K. 18 roku życia. Zdaniem biegłej niezdolność do pracy ma charakter okresowy, do stycznia 2019 r., bowiem przy odpowiednim postępowaniu terapeutycznym, dostosowaniu dawki leków, możliwe jest zapobiegnięcie występowaniu napadów padaczkowych. Biegły kardiolog - diabetolog G. K. w całości zgodził się z opinią biegłej neurolog.

Analiza opinii biegłych sądowych, w szczególności opinii biegłej neurolog oraz opinii ustnej uzupełniającej wskazuje, że biegła wnikliwie zapoznała się z dokumentacją medyczną ubezpieczonej, dokonała jej analizy, wyciągnęła z zebranej dokumentacji medycznej oraz z wyników badania ubezpieczonej stanowcze wnioski, które zostały umotywowane w sposób niebudzący wątpliwości. Zdaniem Sądu Apelacyjnego stanowisko biegłej sądowej zawarte w opiniach jest przekonujące i dokładne, biegła uwzględniła wyniki badań, a wydając opinię miała na uwadze dotychczasowy przebieg leczenia przedstawiony w dokumentacji lekarskiej. Wnioski opinii wskazują zgodnie, że ubezpieczona jest nadal osobą całkowicie niezdolną do pracy, a niezdolność do pracy ma charakter okresowy.

W tym miejscu podkreślić należy, że sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1974 r., II CR 748/74, LEX nr 7618). Sąd Apelacyjny podzielił w całości spostrzeżenia biegłej neurolog uznając, że w pełnym zakresie wyjaśniają one wątpliwości co do stanu zdrowia ubezpieczonej oraz jego wpływu na zdolność do pracy.

Z ustaleń poczynionych w sprawie wprost wynika, że niezdolność do pracy ubezpieczonej wystąpiła w okresie wskazanym w art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013r. poz. 982 z późniejszymi zmianami). Z tych też względów Sąd Odwoławczy uznał, że skarżąca spełnia warunki do przyznania renty socjalnej, bowiem w świetle art. 4 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, renta taka przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18. roku życia; w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia. Wspomnieć przy tym należy, że zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Jak już wskazano w świetle opinii biegłego sądowego z zakresu neurologii z 18 stycznia 2016 r. (uzupełnionej opinią z 25 września 2017 r. oraz na rozprawie w dniu 15 marca 2018 r.) A. K. z uwagi na schorzenia neurologiczne jest całkowicie okresowo niezdolna do pracy, co oznacza, że przysługuje jej prawo do dochodzonego świadczenia.

Sąd Apelacyjny zauważa, że zgodnie z opinią biegłych całkowita niezdolność do pracy ubezpieczonej ma charakter okresowy. Wskazać należy, że obecnie leczenie farmakologiczne nie przynosi pożądanych rezultatów. Zmiana leczenia i dobranie odpowiednich dawek leków może doprowadzić do poprawy stanu zdrowia ubezpieczonej i ograniczenia bądź nawet wyeliminowania napadów padaczkowych. Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekając co do istoty sprawy zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i przyznał A. K. prawo do renty socjalnej od 1 kwietnia 2015 r., okresowo do 31 stycznia 2019 roku jednocześnie przyjmując, że stan zdrowia ubezpieczonej nie uległ poprawie.

Sąd Apelacyjny o kosztach procesu za II instancję orzekł na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 i art. 99 k.p.c. Zasądzono na rzecz ubezpieczonej, jako strony wygrywającej spór łącznie kwotę 270 zł., w tym 240 zł. tytułem kosztów

zastępstwa procesowego zgodnie z § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) oraz 30 zł. tytułem zwrotu opłaty od apelacji.

SSA Anna Polak SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko